

ГЛОБАЛЬНІ ТРЕНДИ РОЗВИТКУ ШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ: ВЕКТОР ЗМІН ДЛЯ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ МАЙБУТНЬОГО

Тетяна Бевз

<https://orcid.org/0000-0002-0129-1925>

Приватна установа «Інститут прикладної педагогіки»

У статті досліджено провідні глобальні тенденції розвитку шкільної освіти та обґрунтовано вектори їхньої адаптації для української школи майбутнього в умовах подолання наслідків війни й екстремальних криз. Проаналізовано вплив глобальної нестабільності на освітні системи та визначено стратегічну необхідність переходу вітчизняної школи від моделі виживання до моделі освітньої резильєнтності. Розглянуто ключові макротренди 2025-2026 років, зокрема системну інтеграцію штучного інтелекту (ШІ) як базової інфраструктури, перехід до гіперперсоналізованого та гібридного навчання, а також трансформацію ролі педагога в межах парадигми «доповненого вчителя» (The Augmented Educator). Доведено, що ефективне подолання масштабних освітніх втрат і психологічної травматизації українських учнів потребує синергії високих технологій (High-Tech) та глибокого людиноцентричного підходу (High-Touch). Запропоновано вектор змін, що ґрунтується на трьох стовпах: технологічній компенсації за допомогою ШІ-інструментів, організаційній стійкості через гібридні формати та ціннісному зціленні через програми соціально-емоційного навчання й емоційного добробуту (well-being).

Ключові слова: глобальні освітні тренди; українська школа майбутнього; освітня резильєнтність; штучний інтелект в освіті; доповнений вчитель; освітні втрати; соціально-емоційне навчання; гібридне навчання.

Bevz Tetiana. Global trends in school education: the vector of change for the Ukrainian school of the future.

The article explores the leading global trends in school education and substantiates the vectors of their adaptation for the Ukrainian school of the future in the context of overcoming the consequences of war and extreme crises. The impact of global instability on educational systems is analysed, defining the strategic necessity of transitioning the domestic school from a temporary survival model to sustainable educational resilience. Key macro-trends of 2025-2026 are examined, including the systemic integration of artificial intelligence (AI) as basic infrastructure, the shift towards hyper-personalised learning, and the evolving role of the teacher within the «augmented educator» paradigm. Within this framework, educators are empowered to delegate routine administrative tasks to AI, allowing them to focus profoundly on individualised mentoring and cognitive development. It is proven that effectively overcoming large-scale learning losses and the psychological trauma of Ukrainian students requires a careful synergy of high technologies (High-Tech) and a deep human-centric approach (High-Touch). This balanced synergy ensures that digital tools enhance, rather than replace, human empathy and psychological support in the classroom. A comprehensive vector of change is proposed based on three pillars: technological compensation via AI tools, organisational resilience through flexible hybrid formats, and value-based healing through socio-emotional learning (SEL) and well-being programs. Ultimately, this transformation will lay a solid foundation for developing a globally competitive and emotionally resilient generation capable of driving Ukraine's post-war recovery.

Keywords: global educational trends; Ukrainian school of the future; educational resilience; artificial intelligence in education; augmented educator; learning loss; socio-emotional learning (SEL); hybrid learning.

Постановка проблеми. Однією з визначальних глобальних тенденцій розвитку шкільної освіти є функціонування освітніх систем в умовах підвищеної нестабільності та багатовимірних безпекових викликів. Глобальні військові витрати демонструють найбільше зростання з часів завершення холодної війни, досягнувши 2718 мільярдів доларів у 2024 році. За аналітичними оцінками ЮНЕСКО, Організації економічного співробітництва та розвитку (далі – ОЕСР) та Світового банку, сучасний світ характеризується зростанням кількості збройних конфліктів, масштабними міграційними процесами, посиленням соціально-економічної нерівності та поширенням кризових явищ, що

безпосередньо впливають на доступність, безперервність і якість освіти. У цих умовах освіта перестає функціонувати як стабільна система і трансформується у динамічне середовище, здатне реагувати на ризики, забезпечувати безперервність навчання та підтримувати психологічну стійкість учнів.

Для України цей глобальний тренд має не лише прогностичний, а безпосередньо прикладний вимір. Повномасштабна війна актуалізувала безпековий компонент як фундаментальну основу функціонування школи. Зруйнована освітня інфраструктура, необхідність організації навчання в укриттях, тривалі повітряні тривоги, перебої з енергопостачанням,

вимушена внутрішня та зовнішня міграція учнів і педагогів сформували нову реальність, у якій безпека стала не додатковою умовою, а базовим принципом освітнього процесу. У цьому контексті школа майбутнього в Україні повинна проектуватися як безпечний, стійкий і адаптивний простір, що поєднує архітектурні рішення безпеки, цифрову інфраструктуру для безперервного навчання, а також педагогічні підходи, орієнтовані на формування психологічної резильєнтності, критичного мислення та здатності діяти в умовах невизначеності.

Отже, глобальний тренд зростання нестабільності визначає стратегічний вектор розвитку української школи майбутнього – перехід від моделі функціонування в умовах стабільності до моделі освітньої резильєнтності, де безпека, гнучкість і здатність до швидкої адаптації стають ключовими характеристиками освітньої системи.

Формулювання цілей статті. Метою статті є аналіз провідних глобальних тенденцій розвитку шкільної освіти та обґрунтування векторів їхньої адаптації для розбудови стійкої, безпечної та інноваційної української школи майбутнього в умовах подолання наслідків війни та освітніх криз.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематика трансформації освітніх систем та пошуку нових векторів розвитку школи перебуває в центрі уваги багатьох закордонних та вітчизняних науковців і міжнародних інституцій. За даними аналітичного звіту Організації економічного співробітництва та розвитку «Тенденції, що формують освіту» (2025) (Trends Shaping Education 2025), майбутнє шкіл у всьому світі визначають геополітичні конфлікти, стрімкий розвиток штучного інтелекту, кліматичні зміни та глобальна криза ментального здоров'я.

Вагомим внеском у розуміння глобальних макроосвітніх процесів є діяльність міжнародних інституцій, зокрема ЮНЕСКО. Особливої уваги заслуговує «Звіт про моніторинг глобальної освіти за 2026 рік» (GEM Report) із серії «Зворотний відлік до 2030 року: доступ та рівність» (UNESCO, б. д.). У цьому документі буде представлено найновіші статистичні дані та ґрунтовний аналіз ключових освітніх індикаторів: рівня охоплення, завершення навчання та механізмів справедливого фінансування. Досвід країн, які продемонстрували стрімке зростання цих показників, становить значний науковий інтерес для формування ефективних освітніх політик.

Потужну статистичну та емпіричну базу для розуміння технологічних векторів розвитку

освіти формують аналітичні звіти глобальної платформи даних HolonIQ. Зокрема, у дослідженнях «2026 Global Education Outlook» (2026 Global Education..., 2025) та «2026 Education Trends Snapshot» (2026 Education Trends ..., 2026) окреслено ключові макроекономічні перспективи галузі. Особливу цінність для нашої роботи становить публікація «EdTech hits \$2.6B in investment as the market stabilizes...» (EdTech hits \$2.6B ..., 2026), яка підтверджує стабілізацію ринку освітніх технологій та зміщення глобального фокусу на рішення на базі штучного інтелекту й підготовку до реального ринку праці (workforce training). Для моделювання української школи майбутнього ці дані є чітким індикатором необхідності інтеграції ШІ-інструментів та посилення профорієнтаційної складової.

Важливий стратегічний вектор розвитку освітніх систем розкрито в аналітичній публікації В. Філіпса для видання Forbes – «In 2026, 5 Big Trends Will Shape Education» (Phillips, 2026). Авторка наголошувала на незворотності перетворення штучного інтелекту з експериментального інструменту на базову освітню інфраструктуру. Окрім технологічного аспекту, у статті акцентувалася увага на зміні парадигми оцінювання, подоланні фрагментації освітніх систем та тісній інтеграції шкільної освіти з макроекономічними стратегіями. Для формування вітчизняного вектора змін ці ідеї є концептуальними, адже українська школа майбутнього повинна стати не просто осередком знань, а ключовим елементом економічного та соціального відновлення держави, де молодь виступає співтворцем і бере на себе відповідальність за відбудову.

Важливим для розуміння короткострокових перспектив розвитку освітніх технологій є аналіз Л. Асьоне «49 predictions about edtech, innovation, and yes-AI in 2026» (Ascione, 2026). Головна науково-практична цінність цієї публікації полягає в її синтетичному характері: авторка не обмежується власною позицією, а акумулює та систематизує прогнози широкого кола провідних експертів, розробників та лідерів інновацій в освітній галузі. Такий підхід дає змогу сформувати багатовимірну картину майбутнього EdTech і спиратися на консолідоване бачення професійної спільноти щодо ролі штучного інтелекту в освіті.

Аналіз глобальних освітніх трендів демонструє чітку синергію технологічного та ціннісного вимірів. Як зазначала Лаура Асьоне у статті «49 predictions about edtech, innovation, and yes-AI in 2026» (Ascione, 2026), наразі технології та штучний інтелект остаточно переходять від етапу експериментів до системної та життєво

необхідної інтеграції в навчання. Водночас ця стрімка технологізація нерозривно пов'язана з посиленням людиноцентричності. Практичним втіленням таких інновацій є, зокрема, навчальна програма «Genius and Joy» (Г. Мухаммад) (Lerner Publishing Group ..., 2025), яка на противагу сухій цифровізації офіційно інтегрує емоційний добробут, радість пізнання та формування ідентичності безпосередньо в базовий академічний процес.

Досліджуючи світові тенденції шкільної освіти, доцільно звернутися до досвіду провідних міжнародних онлайн-закладів. Зокрема, значний інтерес становить публікація експертів Eastwood Global Online School – «5 Global Education Trends for 2025-26 and How Eastwood Global Online School is Leading the Way» (5 Global Education Trends ..., b. d.). Маючи значний досвід у сфері академічних інновацій, автори огляду демонструють, як сучасна дистанційна освіта може відповідати глобальним викликам, зберігаючи міцну моральну основу та традиційні цінності.

Узгодження глобальних освітніх тенденцій із національними інтересами та викликами повоєнного відновлення знаходить своє відображення у концептуальних розробках державного рівня. Зокрема, у проєкті стратегії «Візія майбутнього освіти і науки України» (Візія майбутнього освіти..., 2023) та широкій макроекономічній рамці «Візія України 2035» (Візія України 2035, 2025). Хоча ці документи мають статус стратегічних орієнтирів, вони чітко фіксують запит на трансформацію школи з інституції трансляції знань у центр розвитку людського капіталу та інновацій. Водночас механізми практичного впровадження передових світових трендів (як-от гіперперсоналізація ШІ чи нові моделі оцінювання) для досягнення задекларованих національних цілей залишаються недостатньо розкритими, що зумовлює потребу їхнього глибшого наукового обґрунтування.

Якщо міжнародні звіти окреслюють макроекономічні та технологічні контури майбутнього освіти, то вітчизняний вектор змін частково концептуалізовано в дослідженні В. Хромця «Концепція інакшої освіти для України» (Хромець, 2025), в якому він запропонував стратегічну відповідь на виклики війни та сформував бачення освітнього простору, здатного підготувати громадян до розбудови стійкої держави. Інтерес для нашого дослідження становить системний підхід (зокрема, ідея освітнього «конфігуратора») та фокус на персоналізації навчання, що тісно перегукується з глобальними трендами гіперперсоналізації. Автор наголошував, що фундаментальним вектором української освіти має стати внутрішній

розвиток особистості – розкриття її унікального потенціалу, свободи мислення та відповідальності. Саме цей людиноцентричний підхід дозволяє адаптувати світові технологічні інновації до потреб психологічного відновлення та розвитку українського суспільства.

Як засвідчує огляд фахової літератури та експертних прогнозів, сучасний освітній дискурс зосереджений на пошуку балансу між глобальними інноваціями та національними стратегіями розвитку. Утім, для розуміння того, як саме ці концепції втілюватимуться на практиці, необхідно перейти від загальнотеоретичних візій до детального аналізу ключових глобальних трендів, що безпосередньо формують архітектуру освіти найближчого майбутнього.

Основний виклад матеріалу дослідження. *Технологічний макротренд: штучний інтелект як базова інфраструктура освіти та інструмент подолання освітніх втрат.* У 2026 році парадигма використання цифрових технологій у школі зазнає радикальних концептуальних змін. Аналіз глобальних тенденцій засвідчує, що штучний інтелект (ШІ) остаточно виходить із фази «експериментальних пілотних проєктів» та «інновацій заради інновацій», перетворюючись на базову, невіддільну інфраструктуру освітнього процесу. Як слушно зазначав В. Філіпс, ШІ стає системним фундаментом, на якому будується архітектура сучасного навчання. Цей перехід підтверджується макроекономічними індикаторами: за даними аналітичної платформи HolonIQ, попри загальну стабілізацію ринку EdTech (з обсягом інвестицій на рівні 2,6 млрд доларів) (EdTech hits \$2.6B ..., 2025), найбільші глобальні капіталовкладення спрямовуються саме в рішення на базі ШІ та платформи для підготовки до реального ринку праці. Технології більше не розглядаються як просто зручний додаток – вони стають інструментом системного впливу на якість навчання.

Ключовим педагогічним наслідком цього макротренду є остаточна відмова від уніфікованого підходу до навчання («один розмір підходить усім») на користь гіперперсоналізації. Дослідження Стенфордського університету (2024) доводять, що персоналізація навчання підвищує залученість та академічний успіх, оскільки адаптується до сильних сторін учня (5 Global Education Trends..., b. d.).

Сучасні алгоритми машинного навчання здатні в режимі реального часу аналізувати успішність учня, виявляти мікропрогалини в знаннях (наприклад, розуміти, що труднощі з фізикою зумовлені нерозумінням конкретної теми з математики за минулий рік) і миттєво

адаптувати навчальний контент, темп та рівень складності завдань. Згідно з прогнозами Л. Асьоне, ШІ-тьютори не мають на меті замінити вчителя; їхня роль полягає в наданні учням сфокусованої, індивідуальної підтримки безпосередньо в момент виникнення труднощів. ШІ-тьюторство розширюватиметься, не замінюючи вчителів, а гіперперсоналізоване навчання стане стандартом для швидкого закриття прогалів у знаннях та забезпечення зворотного зв'язку в реальному часі.

Як підкреслювала експерт Кріс Астл, завдяки формуванню чіткіших нормативних бар'єрів та стандартів безпеки, штучний інтелект переходить від стадії пілотних проєктів до статусу природної складової щоденного навчання. Важливо, що ШІ здатен вирішувати найгостріші проблеми сучасної школи: долати прогалини в знаннях та моніторити психічне здоров'я учнів. В умовах хронічних прогулів та зниження мотивації алгоритми ШІ стають одним із небагатьох інструментів, здатних швидко масштабувати індивідуальну підтримку (Ascione, 2026).

Для української школи майбутнього цей глобальний тренд набуває не просто інноваційного, а екзистенційно важливого значення. Внаслідок повномасштабної війни, постійних переривань навчального процесу через повітряні тривоги та блекаути, а також масового внутрішнього і зовнішнього переміщення родин, українські школярі мають вкрай нерівномірний рівень навчальних досягнень. Проблема «освітніх втрат» та «освітніх розривів» набула загальнонаціональних масштабів. Практика показує, що подолати цю проблему виключно традиційними методами фронтальної роботи в класі неможливо, адже кожен учень потребує власної траєкторії надолуження знань.

Водночас інтеграція передових ШІ-рішень в українські реалії стикається з фундаментальним інфраструктурним бар'єром – нестабільністю енергосистеми та перебоями зі зв'язком. Просте перенесення хмарних інструментів гіперперсоналізації в умови блекаутів є неефективним і загрожує поглибленням технологічної нерівності. Тому вітчизняний вектор технологізації має фокусуватися на розробці та впровадженні асинхронних освітніх платформ, а також рішень на базі Edge AI (штучного інтелекту, що здатний працювати локально на пристрої без постійного доступу до інтернету). Забезпечення учнів автономними гаджетами з попередньо завантаженими адаптивними алгоритмами, у поєднанні з розбудовою енергонезалежних освітніх хабів на базі шкіл, є єдиним шляхом перетворити ШІ з абстрактної інновації на реальний інструмент подолання освітніх втрат в умовах війни.

Відтак, вектор змін для України полягає у стратегічному впровадженні ШІ-систем як національного інструменту діагностики та компенсації знань. Використання інтелектуальних навчальних середовищ дозволить українським дітям закрити прогалини в індивідуальному, комфортному темпі, без порівняння з іншими учнями, що значно знижує рівень стресу та академічного тиску. Передача ШІ-алгоритмам функції «вирівнювання» знань є необхідним технологічним кроком для забезпечення справедливого та рівного доступу до якісної освіти, який декларується у звітах ЮНЕСКО та закладається у стратегію повоєнного відновлення держави.

Від технологій до людини: емоційний добробут та парадигма «доповненого вчителя». Стрімка технологізація освітнього процесу, парадоксальним чином, не зменшує, а навпаки – гіперболізує значущість людського фактора. Глобальні освітні тренди переконливо доводять, що майбутнє належить синергії високих технологій (High-Tech) та глибокого емоційного контакту (High-Touch). Як зазначають міжнародні експерти (зокрема, Г. Мальдонадо), система К-12 відходить від традиційної моделі трансляції знань до концепції «доповненого вчителя» (The Augmented Educator) (Ascione, 2026). У цій парадигмі штучний інтелект та предиктивні алгоритми беруть на себе рутинну роботу: складання розкладів, аналіз успішності, перевірку стандартизованих тестів, діагностику прогалів у знаннях та бюрократичну звітність. Проте жоден алгоритм не здатен виявити емпатію до розчарованої дитини або створити психологічно безпечне середовище для подолання страху помилки. Відтак, звільнений від рутини вчитель еволюціонує з лектора у коуча, ментора та фасилітатора, який спрямовує 100% своєї енергії на мотивацію, педагогіку та розбудову довіри. Експерти прогнозують, що вчитель майбутнього стане радше «коучем» та ментором, який фокусується на мотивації та психологічній підтримці учнів. Як влучно зазначають дослідники, майбутнє освітньої галузі полягає не у виборі між штучним інтелектом та живим педагогом, а в їхній синергії: технології гарантують діагностичну точність і беруть на себе рутину, тоді як людина забезпечує емоційну потужність, мотивацію та емпатію (Ascione, 2026).

Зміна ролі вчителя нерозривно пов'язана з переосмисленням самих цілей навчання. Сучасна школа відмовляється від надмірного фокусу на стресових тестуваннях на користь цілісного розвитку особистості. Стратегічною перевагою стає фізична та емоційна безпека (well-being) як

учнів, так і освітан. Яскравим практичним втіленням цього людиноцентричного підходу є інноваційна програма «Genius and Joy» (Г. Мухаммад), розроблена для К-12, яка доводить, що академічна строгість не суперечить емоційному комфорту. Програма офіційно впроваджує такі категорії, як емоційний добробут, радість пізнання, формування ідентичності та критичного мислення, у статус базових, вимірюваних академічних цілей (Lerner Publishing Group ..., 2025). Навчання стає простором, де дитина не лише здобуває навички, але й досліджує власне «Я» у безпечному середовищі.

Для української системи освіти цей концептуальний зсув стає рятівним вектором. Учні та вчителі в Україні функціонують в умовах хронічного стресу, тривожності та колективної травми, спричиненої повномасштабною війною. У такій ситуації школа часто залишається єдиним острівцем стабільності та соціалізації для дитини. Саме тому вітчизняна школа майбутнього повинна стати не просто осередком подолання освітніх втрат, а простором зцілення.

Імплементация парадигми «доповненого вчителя» є критично необхідною для виснажених українських педагогів: делегування бюрократії цифровим інструментам дозволить їм зосередитися на емоційній підтримці дітей. Водночас інтеграція підходів, орієнтованих на радість пізнання та безпеку (за прикладом «Genius and Joy»), повністю резонує з цінностями реформи «Нова українська школа». Відновлення мотивації учнів, плекання їхньої національної та особистісної ідентичності, а також створення інклюзивного, культурно-чутливого середовища (особливо для дітей з-поміж внутрішньо переміщених осіб) є тими фундаментальними кроками, які перетворюють українську освіту з інституції виживання на простір розвитку та стійкості.

Архітектура сучасного навчання: гібридні формати та кар'єрна готовність. Глобальні трансформації 2026 року остаточно закріплюють гібридне та онлайн-навчання не як тимчасовий антикризовий захід, а як повноцінну, гнучку архітектуру сучасної освіти. Навчальний процес більше не обмежується фізичними стінами школи чи жорстким розкладом. Гібридні та віртуальні моделі вдосконалюються, виховуючи в учнях самостійність (self-directed learning). Як свідчить досвід провідних інституцій, зокрема *Eastwood Global Online School*, якісна дистанційна освіта здатна відповідати найвищим світовим стандартам. Цей заклад, маючи понад 50-річну історію академічних інновацій та статус авторизованої школи програми IB Diploma, демонструє, що віртуальне середовище може

успішно поєднувати передові технології з традиційними шкільними цінностями, міцною моральною основою та високою відповідальністю учнів. Гнучкість форматів дозволяє диверсифікувати освітній досвід і формувати в учнів навички самостійного, автономного навчання (self-directed learning).

Паралельно зі зміною форми трансформується і кінцева мета шкільної освіти. Фокус зміщується з простого «отримання атестата» на готовність до реального життя та ринку праці. Зростає роль симуляцій, VR/AR для професійних проб та розвитку «durable skills» (стійких навичок). У результаті школа формуватиме нове покоління випускників, які виходять у доросле життя не просто з формальними дипломами, а з глибокою впевненістю у власних силах та розвиненими практичними здібностями (Ascione, 2026).

Світовий тренд полягає у відході від парадигми «навчання заради складання стандартизованих тестів» на користь кар'єрної орієнтації та готовності до реального ринку праці (Career-Connected Learning). Як наголошувала В. Філліпс у дослідженні для *Forbes*, освіта нерозривно зливається з макроекономічними стратегіями держав (Phillips, 2026). Здатність шкіл до синергії з роботодавцями, громадами та університетами стає ключовою перевагою. Відповідно, змінюється і парадигма оцінювання: на перший план виходить вимірювання стійких життєвих компетенцій (durable skills), а молодь переходить зі статусу пасивних споживачів знань у позицію відповідальних співтворців власної освітньої та професійної траєкторії.

Те, що починалося як вимушений крок через ковід та війну, має трансформуватися у високоякісний гібридний формат. Школа майбутнього в Україні – це гнучка екосистема, де учень може безшовно переходити від офлайн в онлайн, не втрачаючи якості освіти та маючи доступ до цифрових бібліотек, віртуальних лабораторій тощо. Не менш важливою є зміна ставлення до академічних невдач: батьки та вчителі мають усвідомити, що право на помилку є необхідною умовою формування психологічної стійкості учнів. Створення безпечного середовища, де помилка розглядається як етап навчання, а не як фатальний вирок, є вирішальним фактором виховання впевнених і відповідальних громадян (Ascione, 2026).

Для України ці глобальні тенденції є стратегічним вектором виживання та подальшого розвитку. По-перше, з огляду на безпекову ситуацію (загрози ракетних обстрілів, блекауту, руйнування шкіл), високоякісний гібридний формат є єдиним способом гарантувати безперервність освіти. Вітчизняна школа повинна еволюціонувати від вимушеної «дистанційки» до

створення гнучких, стійких екосистем, де учень може безшовно переходити з офлайну в онлайн без втрати якості навчання.

По-друге, інтеграція освіти з економікою є критичною умовою повоєнного відновлення України. Державі знадобляться нові покоління інженерів, архітекторів, IT-фахівців, медиків та підприємців. Тому синхронізація реформи «Нова українська школа» (НУШ) із глобальними стандартами системи К-12 – зокрема, створення повноцінної трирічної профільної старшої школи має супроводжуватися потужною профорієнтаційною складовою. Українська школа майбутнього повинна стати місцем, де учні чітко розуміють, як здобуті ними знання конвертуються у реальні компетенції, необхідні для успішної самореалізації та відбудови їхньої країни.

Вектор змін для української школи: від виживання до стійкого розвитку. Імплементация передових світових трендів в українських реаліях не може відбуватися шляхом механічного копіювання. Як зазначалося вище, вітчизняна школа функціонує в умовах безпрецедентної кризи, що вимагає специфічної архітектури трансформацій. Відповідь на ці екзистенційні виклики концептуалізовано на рівні державного та експертного стратегування. Зокрема, у макроекономічній рамці «Візія України 2035» освіта розглядається не як ізольована соціальна сфера, а як ключовий драйвер відновлення людського капіталу та повоєнної відбудови держави.

Проте найглибше філософське та практичне обґрунтування цього переходу запропоновано експертами Українського інституту майбутнього (UIF). У дослідженні В. Хромця «Концепція іншої освіти для України» аргументується необхідність відмови від застарілих трансляційних моделей на користь створення освітнього простору нового типу (Хромець, 2025). Згідно з цією концепцією, фундаментальним вектором української освіти має стати фокус на внутрішньому розвитку особистості – розкритті її унікального потенціалу, формуванні свободи мислення та відповідальності.

Безпека та ментальне здоров'я як фундамент навчання. Brent Cobb (Brent Cobb), CEO компанії CENTEGIX, спрогнозував, що шкільна безпека стане стратегічною перевагою, яка покращує фокус учнів та допомагає утримувати хороших вчителів. Нікі Кемпбелл (Niki Campbell), засновниця The Flourish Group, наголосила на необхідності об'єднання програм добробуту (wellness) для вчителів та учнів для створення цілісного та здорового шкільного клімату (Ascione, 2026). Безпека школи та добробут

(wellness) вчителів і учнів стають стратегічною перевагою. Технології використовуються не лише для навчання, але й для моніторингу ментального здоров'я та створення цілісного безпечного клімату.

Для України це питання виживання. Безпека (фізична – укриття, і психологічна – подолання травм) є базою. Українська школа майбутнього повинна інтегрувати програми ментального здоров'я у щоденний розклад, використовуючи, зокрема, цифрові інструменти для раннього виявлення тривожності чи депресії в учнів та профілактики вигорання у вчителів.

Соціально-емоційне навчання (СЕН): зміцнення покоління. За даними CASEL та Гарварду (2024), СЕН є основою для розвитку емоційного інтелекту, стійкості та міжособистісних навичок, необхідних для успіху (Global Education Trends ..., b.d.). В умовах війни СЕН стає буквально терапевтичним інструментом. Українська школа має стати психологічно безпечним середовищем. Розвиток емпатії, навичок саморегуляції та стресостійкості – це наш «щит людяності». Вчителі повинні володіти інструментами СЕН для запобігання ПТСР та допомоги дітям у проживанні травматичного досвіду.

Технології у 2026 році – це лише інструмент, але справжня трансформація відбувається у змісті освіти. Яскравим глобальним трендом стає переосмислення навчальних програм через призму емоційного інтелекту та ідентичності. Наприклад, нова американська програма «Genius and Joy» для К-12 шкіл офіційно закріплює «радість» та «розвиток ідентичності» як обов'язкові академічні цілі на рівні з читанням чи математикою (Lerner Publishing Group ..., 2025). Для української школи майбутнього, яка зміцнюватиме дітей від наслідків війни, такий людиноцентричний підхід має стати базою: ми маємо не просто наздоганяти освітні втрати, а створювати середовище, де дитина відчуває психологічну безпеку, знаходить радість у пізнанні та формує міцну громадянську ідентичність.

Синтезуючи глобальні тренди 2026 року з вітчизняними стратегічними візіями, можна чітко окреслити вектор змін для української школи майбутнього. Він базується на трьох ключових стовпах:

1. *Технологічна компенсація (ШІ як інструмент рівності).* Використання систем гіперперсоналізації та штучного інтелекту для масового подолання освітніх розривів. ШІ має стати інструментом, що забезпечує справедливий доступ до якісних знань для кожної дитини, незалежно від того, де

вона перебуває (в Україні чи за кордоном) та скільки занять пропустила через повітряні тривоги.

2. *Організаційна стійкість (Гібридність та стандартизація).* Трансформація вимушеної «дистанційки» у високоякісний, гнучкий гібридний формат (за прикладом світових K-12 онлайн-шкіл). Це дозволить гарантувати безперервність освітнього процесу та інтегрувати українську систему в глобальний контекст із дотриманням міжнародних стандартів.
3. *Психологічне та ціннісне зцілення (Людиноцентричність).* Перехід до моделі «доповненого вчителя», який виконує роль ментора, та впровадження програм, орієнтованих на радість пізнання, безпеку й формування ідентичності. Школа має стати простором психологічної реабілітації покоління, травмованого війною, готуючи свідомих громадян, здатних взяти відповідальність за майбутнє своєї країни.

Висновки. Проведений аналіз дозволяє стверджувати, що у 2026 році світова система шкільної освіти переходить від етапу точкових інновацій до системної реструктуризації. Глобальні макротренди свідчать про закріплення штучного інтелекту як базової освітньої інфраструктури, зміщення фокусу з уніфікованого оцінювання на гіперперсоналізацію та кар'єрну готовність (Career-Connected Learning), а також глибоке переосмислення ролі педагога через призму емоційного інтелекту та психологічного добробуту (well-being).

Для України адаптація цих тенденцій є стратегічною необхідністю. Вектор змін для вітчизняної школи майбутнього полягає у синергії високих технологій (High-Tech) та глибокого людиноцентричного підходу (High-Touch). Використання ШІ-тьюторів та гнучких гібридних форматів виступає критично важливим інструментом для подолання катастрофічних освітніх втрат і забезпечення безперервності навчання в умовах війни. Водночас інтеграція

ціннісно-орієнтованих програм (на кшталт світових концепцій розвитку ідентичності та радості пізнання) та парадигми «інакшої освіти» дозволить українській школі стати простором психологічного відновлення та формування життєстійкого покоління, готового до розбудови держави.

Попри значну кількість досліджень глобальних освітніх трендів (впровадження штучного інтелекту, гіперперсоналізація, зміна ролі вчителя), їх імплементація здебільшого розглядається науковцями крізь призму стабільних освітніх систем. Невирішеною залишається проблема адаптації цих передових інновацій до екстремальних умов, у яких функціонує сучасна українська школа. Безпрецедентні виклики, зумовлені війною – руйнування інфраструктури, блекаути, масове переміщення учнів і педагогів, поглиблення освітніх втрат та загальна психологічна травматизація – роблять неможливим просте копіювання світового досвіду. Однак, існує гостра потреба у формуванні специфічного "вектора змін", який інтегруватиме глобальні технологічні та педагогічні досягнення з вітчизняними запитами на фізичну безпеку, психологічне відновлення, збереження національної ідентичності та забезпечення безперервності навчання в умовах криз.

Світові тренди 2025-2026 років пропонують потужні інструменти. Проте їхня справжня цінність розкривається лише тоді, коли вони відповідають на національні виклики. Українська школа майбутнього – це не сліпе копіювання західних моделей, а створення унікального освітнього простору, де інновації служать стійкості, безпеці та розвитку нашого суспільства.

Подальших наукових розвідок потребує розробка конкретних дидактичних і методичних інструментів інтеграції ШІ-систем у навчальний процес українських шкіл, а також створення програм професійної перепідготовки вітчизняних педагогів для виконання ролі «доповненого вчителя» (The Augmented Educator) в умовах подолання наслідків криз.

Список використаних джерел

- Амелін А., Гайдайчук С., Астахов Є. Візія України 2035. Київ : Yakaboo Publishing, 2025.
- Візія майбутнього освіти і науки України / Міністерство освіти і науки України. 2023. URL: <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/Viziya.maybutnoho.osvity.i.nauky.Ukrayiny/12.07.2023/Viziya.maybutnoho.osvity.i.nauky.Ukrayiny-12.07.2023-2.1.pdf>
- Хромець В. Концепція інакшої освіти для України / Український інститут майбутнього. URL: <https://uifuture.org/doslidzhennya/konczepczyia-inakshoyi-osvity-dlya-ukrayiny/>
- Ascione L. 49 predictions about edtech, innovation, and yes-AI in 2026. *eSchool News*. 2026. URL: <https://www.eschoolnews.com/innovative-teaching/2026/01/01/draft-2026-predictions/>
- 5 Global Education Trends for 2025-26 and How Eastwood Global Online School is Leading the Way. *Eastwood Global Online School*. URL: <https://www.eastwood.global/news/5-global-education-trends-for-2025-26-and-how-eastwood-global-online-school-is-leading-the-way>

- Lerner Publishing Group Launches Dr. Gholdy Muhammad's Genius and Joy Curriculum. *eSchool News*. 2025. URL: <https://www.eschoolnews.com/newsline/2025/12/09/lerner-publishing-group-launches-dr-gholdy-muhammads-genius-and-joy-curriculum/>
- 2026 Global Education Outlook. *HolonIQ*. 2025. URL: <https://www.holoniq.com/notes/2026-global-education-outlook>
- 2026 Education Trends Snapshot. *HolonIQ*. 2026. URL: <https://www.holoniq.com/notes/2026-education-trends-snapshot>
- EdTech hits \$2.6B in investment as the market stabilizes. Bigger bets in AI and workforce training. *HolonIQ*. 2026. URL: <https://www.holoniq.com/notes/edtech-hits-2-6b-in-investment-as-the-market-stabilizes-bigger-bets-in-ai-and-workforce-training>
- Trends Shaping Education 2025. *OECD*. 2025. URL: https://www.oecd.org/en/publications/trends-shaping-education-2025_ee6587fd-en/full-report/global-trends-and-the-future-of-education-in-2025_7358e77a.html
- Phillips V. In 2026, 5 Big Trends Will Shape Education. *Forbes*. 2026. URL: <https://www.forbes.com/sites/vickiphillips/2026/01/08/in-2026-5-big-trends-will-shape-education/>
- 2026 GEM Report. Countdown to 2030: Access and equity/ UNESCO. URL: <https://www.unesco.org/gem-report/en/publication/equity-and-access>

References

- Amelin, A., Haidaichuk, S., & Astakhov, Y. (2025). *Vision of Ukraine 2035*. Kyiv: Yakaboo Publishing.
- Ascione, L. (2026). 49 predictions about edtech, innovation, and yes-AI in 2026. *eSchool News*. Retrieved from <https://www.eschoolnews.com/innovative-teaching/2026/01/01/draft-2026-predictions/>
- Eastwood Global Online School. (n.d.). 5 global education trends for 2025-26 and how Eastwood Global Online School is leading the way. Retrieved from <https://www.eastwood.global/news/5-global-education-trends-for-2025-26-and-how-eastwood-global-online-school-is-leading-the-way>
- HolonIQ. (2025). 2026 global education outlook. Retrieved from <https://www.holoniq.com/notes/2026-global-education-outlook>
- HolonIQ. (2026). 2026 education trends snapshot. Retrieved from <https://www.holoniq.com/notes/2026-education-trends-snapshot>
- HolonIQ. (2026). EdTech hits \$2.6B in investment as the market stabilizes: Bigger bets in AI and workforce training. Retrieved from <https://www.holoniq.com/notes/edtech-hits-2-6b-in-investment-as-the-market-stabilizes-bigger-bets-in-ai-and-workforce-training>
- Khromets, V. (n.d.). Concept of alternative education for Ukraine. *Ukrainian Institute of the Future*. Retrieved from <https://uifuture.org/doslidzhennya/konczepczyia-inakshoyi-osvity-dlya-ukrayiny/>
- Lerner Publishing Group Launches Dr. Gholdy Muhammad's Genius and Joy Curriculum. (2025). *eSchool News*. Retrieved from <https://www.eschoolnews.com/newsline/2025/12/09/lerner-publishing-group-launches-dr-gholdy-muhammads-genius-and-joy-curriculum/>
- Ministry of Education and Science of Ukraine. (2023). *Vision of the future of education and science of Ukraine*. Retrieved from <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/Viziya.maybutnoho.osvity.i.nauky.Ukrayiny/12.07.2023/Viziya.maybutnoho.osvity.i.nauky.Ukrayiny-12.07.2023-2.1.pdf>
- OECD. (2025). *Trends shaping education 2025*. Retrieved from https://www.oecd.org/en/publications/trends-shaping-education-2025_ee6587fd-en/full-report/global-trends-and-the-future-of-education-in-2025_7358e77a.html
- Phillips, V. (2026). In 2026, 5 big trends will shape education. *Forbes*. Retrieved from <https://www.forbes.com/sites/vickiphillips/2026/01/08/in-2026-5-big-trends-will-shape-education/>
- Ukrainian Institute of the Future. (n.d.). Concept of alternative education for Ukraine. Retrieved from <https://uifuture.org/doslidzhennya/konczepczyia-inakshoyi-osvity-dlya-ukrayiny/>
- UNESCO. (n.d.). *2026 GEM report: Countdown to 2030: Access and equity*. Retrieved from <https://www.unesco.org/gem-report/en/publication/equity-and-access>

Відомості про автора:

Бевз Тетяна Анатоліївна

tbevz@ipp.org.ua

Приватна установа «Інститут прикладної педагогіки»
вул. Генерала Алмазова, 18/7 В, офіс 408-1
м. Київ, 01133, Україна

Information about the author:

Bevz Tetiana Anatoliivna

tbevz@ipp.org.ua

Private Institution «Institute of Applied Pedagogy»
18/7 Generala Almazova St., Office 408-1,
Kyiv, 01133, Ukraine

Матеріал надійшов до редакції 27. 02. 2026 р.
Прийнято до друку 24. 03. 2026 р.

Received at the editorial office 27. 02. 2026.
Accepted for publishing 24. 03. 2026.